

Peterburi Teataja

Peterburi Eesti Kultuuriseltsi, Jaani koguduse ja Jaani Kiriku Fondi väljaanne

JÕULUTERVITUS 2023

Kas Sa oled rõõmus ja õnnelik?

Milliste mõtete ja tunnetega lähed Sa vastu jõuludele? Vastused on kindlasti erinevad.

Siiski küsime: „Mis on rõõm ja õnn?“ Jumal on loonud meid selliselt, et kogu elu- ea igatseb inimene millegi järele. See igatsus hoiab meid elusana ja igatsust ei saa inimene endast kunagi kõrvaldada. Iga kord kui lähenevad jõulud, saab meie inimeseks- olemise üks ehedamaid jooni tugevaks ja suudab läbi murda ükskõiksuse kestast, mille valmistab meile elu oma pettumuste ja kannatustega. Pühale Maale, kus eelmistel jõuludel olin, on praegu teed suletud. Palvetan rahu pärast.

Jõulud on minule erilised pühad täis mälestusi ja salapära. Nendel jõuludel saan oma ametid anda üle ja soovida tööde jätkajatele armastust, usujulgust ja rõõmu. Täna

Jumalat kõigi ülesannete eest, mille ta on mulle möödunud poole sajandi jooksul andnud. Küsimus õnne ja õnnelikkuse järgi on põhjus, mis toob kirikusse kokku väga erinevad inimesed. Nendel jõuludel küsin endalt, oma lähedastelt kui ka sinult, hea lugeja: „Mis on sinu jaoks õnn? Kas sa oled õnnelik? Kas sa oled leidnud tee tõelise õnne juurde?“

Vana Testamendi Koguja raamat räägib ajast ja aja kasutamist. Kakssada aastat enne Jeesust elanud Koguja kasvatas juudi traditsioonis ja tundis ka kreeka filosoofiat. Ta oli oma aja – katastroofide ja lootusetuse aja laps. Täna elame taas keerulisi aegu ja sõda on muutnud olukorra maailmas. Meie ülesanne on palvetada rahu eest. Artur Alliksaar julgustab: „Ei ole paremaid, halvemaid aegu. On ainult hetk,

milles viibime praegu“. Koguja räägib lootusetusest nii tõsiselt, et ületab maailmakirjanduse kõige pessimistlikumad teosed. Kõik on tühine, kordab ta alalõpmata aga tema sõnum läheb edasi ja julgustab: „Igal asjal on oma aeg“.

Ma tänan, et Jumal on mulle kinkinud väga kauni tee Kristuse Kirikus, armastava abikaasa, hea pere ja palju häid kaastöölisi nii kodumaal kui diasporaas. Olla õnnelik selle sõna sügavamas tähenduses on jagada headust ja armastust. Püha kiriku isa Augustinus ütleb: Inimese süda on rahutu seni, kuni ta rahu leiab Issandas. Jumala armastus, mis sündis siia maailma Jeesuse Kristusena, teeb meid ja kõiki inimesi õnnelikuks.

„Teie aga, vennad, ärge tüdige head tehes!“ (2.Ts 3:13)

*Issand, Sa ehitad aasta oma headusega.
Ps 65:12 a*

Selle sooviga süütan adventiküünlad ja neljanda adventiküünla ning õhtul on selle aasta jõululaupäev!

Soovin kaunist adventiaega ja rõõmsaid jõulupühi ning õnnistatud uut aastat 2024!

*Tiit Salumäe
EELK Piiskop*

Lydia Koidula 180

Tänavu jõulude ajal tähistame Lydia Koidula 180. sünniaastapäeva.

Koidula mälestuse jäädvustamiseks on palju jõutud ära teha, kuid kuna tema varasemad juubelitähtpäevad – 100 (1943) ja 150 (1993) – sattusid meie ajaloo keerulistele aegadele, siis arvestades Koidulauliku tähtsust meie ärkamisaja tegemistes nii kirjanduse, teatri kui kogu meie kultuuriloo kontekstis, oleks kindlasti veel palju teha. Täna saame öelda, et meie laulupidudel kõlavad tema sõnadele loodud laulud, välja on antud mitmeid trükiseid, tegutseb Koidula nimeline memoriaalmuseum, Pärnus on Koidula mälestussammas (A. Adamson), Peterburi lähedal, Kroonlinnas, õnnestus avada 2000. aastal mälestustahvel majal, kus Koidula oma perega elas, millele eesti- ja venekeelne kiri L. Koidula elas Kroonlinnas 1873–1886 (M. Karmin).

Lydia Emilie Florentine Jannsen – Eesti esimene naiskirjanik, rahvaluule koguja, luuletaja, tõlkija ja proosakirjanik, kelle ühiskondlik tegevus- ja loomeaeg langesid ühte Eesti ärkamisajaga, sündis 24. detsembril 1843, Väändras, Liivimaal.

Koidula isa oli Johann Volde-
mar Jannsen, tuntud eesti ajakirjanik, koolmeister ja üks rahvusliku liikumise juhte. Lydia Koidula kasvas üles keskkonnas, kus tema hobideks kujunesid saksa, vene ja prantsuse keele õppimine ning muusika ja kunsti valdkondadest huvitumine. Koidula õppis Pärnu Linna Kõrgemas Tütarlastekoolis ja Tartu Ülikooli juures sooritas 1862. aastal koduõpetajanna eksami. Õpingute kõrvalt abistas toimetaja ja kaasautorina oma isa ajalehe Perno Postimees ja Eesti Postimees väljaandmisel ning ühtlasi osales 1869. aastal Eesti I üldlaulupeo ettevalmistamisel ja läbiviimisel. Ajaleht oli

oluliseks hääleks eesti ärkamisaja ja kultuuri levitamisel. Lisaks toimetuse töödele avaldati ajalehes ka Lydia kirjutisi, kuid esialgu anonüümselt või isa nime all. 1865. aastal, isa poolt asutatud laulu- ja mänguseltsi „Vanemuine“ viie aastaseks saamise puhul, otsustati koos vendade ja peresõpradega korraldada teatrietendus, mis võeti hästi vastu ning mida publiku soovil korrati. Neid esimesi lavastusi hakati nimetama Koidula teatriks ja sellest algab eesti kutselise teatri lugu.

1873. aastal abiellus Koidula läti päritolu sõjaväearsti Eduard

Michelsoniga ja samal aastal asuti elama Kroonlinna. Neil oli neli last: pojad Hans ja Max ning tütre Hedvig ja Anna.

Hans suri nelja aastaseks ja maeti Jannsenite perekonnaplatsile Raadi kalmistul. Poeg Max sündis surnuna ja on maetud Kroonlinna Saksa kalmistule. Lydia Koidula ümbermatmine Kroonlinnast Tallinna Metsakalmistule otsustati Nõukogude Eesti valitsuse ajal, aasta oli 1946.

Koidula elas Kroonlinnas kolmteist aastat ja side Eestiga ei katkenud. Käidi perega suvitamas, Koidula jätkas kaastööd

Eesti Postimehega. Aastal 1880, kui Jakob Hurt, kes oli Jannsenite peresõber, sai C. Laalandilt kutse, tulla Peterburi Jaani koguduse pastoriks, saigi tema kodust koht, kus Koidula meeleldi viibis ja vaimselt sobiva seltskonna leidis. Koidula viimased eluaastad möödusid piinarikka vähihaigusega võitluses ja samuti murega isa tervise ning Eesti Postimehe edasise käekäigu pärast. Tema viimaseks kirjatööks jäi luuletus „Enne surma – Eestimaale“.

Lydia Koidula suri 11. augustil 1886, vaid 42-aastaselt ja maeti Kroonlinna. Koidula pärand elab edasi tema luules ja panuses rahvuslikku ärkamisse. Koidula loomingut on kajastatud aastakümneid Eesti kultuuriruumis. Unustamatuks osaks on näiteks laulupidudel tunnuspalaudeks kujunenud viisid, mis põhinevad Lydia Koidula tekstidele nagu „Mu isamaa on minu arm“ ja „Sind surmani“.

Gerda-Kristina Trei

Sergei Tambi foto

Sada aastat vaimuvalgust

Ajaleht „Eesti Kirik“ esimene proovinumber ilmus 1923. aasta detsembris ja tänavu tähistame ajalehe 100. juubelit. Sajand tagasi pöördus peatoimetaja Hugo Bernhard Rahamäe lugejate poole: „Eesti Kirik“ tahab terve Eesti evang.-lutheruse kiriku ühendajaks ja koondajaks saada ...,ta tahab kartmata tõe teenistuses seista. Kutsudes ajalehe toimetuse nimel kaastööle, ütleb Rahamäe ... Murdke teed „Eesti Kirikule“ kogudustesse, talutaredesse, üksikute koguduseliikmete juurde. Muuseas on see teie – õpetajate, kõstrite ja koguduse eestseisuste liikmete püham kohus! Üleskutse, mis kõlas sada aastat tagasi, kõlab tänapäevalgi õigeaegse ja vajalikuna.

Eesti Kirik tähistas oma juubelit 1. detsembril. Tallinna Piiskoplikus Toomkirikus toimus tänujumalateenistus, mida juhtis pea-

EESTI KIRIK

piiskop Urmas Viilma, teenisid kaasa piiskop Tiit Salumäe, piiskop Anti Toplaan, õpetajad Kaido Soom ja Kätlin Liimets, kirikulehe peatoimetaja Liina Raudvassar. Tallinna Toomkoolis avati näitus „Eesti Kirik 100“ (koostaja dr Priit Rohtmets), vestlusringis „Eesti Kiriku roll Eesti meediamastikul“ osalesid peapiiskop Urmas Viilma, ajalehe peatoimetaja Liina Raudvassar, Hans H. Luik, Martin Smutov, Bianca Mikovitš, vestlust juhtis Janek Mäggi. Juubelitervitusi ja õnnitlusi tõid Usuteaduste Instituudi nimel rektor Ove Sander, Toomkooli juhataja Egle Viilma, Pereraadiost Mare Pihlak jpt.

Ette loeti esimese peatoimetaja Joel Luhametsa ja pikaage se peatoimetaja Sirje Semmi sünnipävasoovid.

Euroopa Kultuuripealinn Tartu 2024

Euroopa Kultuuripealinn Tartu 2024 tiitliaasta saab avalöögi 26. jaanuaril 2024. Aasta jooksul toimub üle 1000 erineva sündmuse miljonile külastajale.

Suvel, 14.–15. juunini, toimub Soome-Ugri festival „Unustatud rahvad“, mille raames leiab aset filmifestival, konverents ja ettekandele tuleb Veljo Tormise kooritsükkel hõimurahvaste loost. Kavas on suur haridusprogramm, mitmed etendused, kontserdid jpm.

Kultuuripealinna tiitliaasta lõpeb 30. novembril piduliku lõputseremooniaga. Kultuuripealinna programmiga saab lähemalt tutvuda Tartu 2024 koduleheküljel: <https://tartu2024.ee>

Katkeid EELK peapiiskop Urmas Viilma kõnest advendimõtisklusel 7. detsembril 2023 Tallinna Piiskoplikus Toomkirikus

AUSTATUD EKSTSELLENTSID, DAAMID JA HÄRRAD, HEAD ÕED JA VENNAD! Jõuluootus armidega hinges

Taaskord oleme jõudnud adventiaega. Ootame! Ootame Jõululapse sündimist ja jõulude saabumist. Me teame, et meie ootamine saab tasutud, sest jõuluõhtul võime laulda kirikutes „Püha ööd“, seejärel suunduda koju, et kingitusi jagada ja jõuluroogi maitsata. Samas ei saa me olla lõplikult õnnelikud, sest meie ootuse lõppemine ei lõpeta kõigi nende ootusaega, kes igatsevad rahulike jõule ka oma koju. Maailmas on endiselt paiku, kuhu jõulurahu ei ulatu ega saabu. Seni, kuni inimkonnast keegi kannatab, ei saa teised olla lõplikult muretud ja õnnelikud... Kõrge müüri ümbritsetud Petlemmas oodatakse sel aastal erilise igatsusega ingleid, kelle laul Au olgu Jumalale kõrges ja maa peal rahu, inimestest hea meel! (Lk 2:14) võiks saada tõeks ka Jeesuse sünnilinas....

Ligimene vajab tuge nii rahus kui rahutuses

Kuigi meie ümber on palju rahu- tust, vaatame rahuigatsusega ettepoole. Patust rikutud maailma saabub rahu alles siis, kui kõik inimesed on valmis ulatama ise esimesena käe lepituse märgiks ja rahu sõlmimiseks. Rahu algab meist endist ja meie kõigi võimalus on rahutegijatena seda rahu külvata. Üheks rahu tagatiseks on ustav ja järjepidev ligimese teenimine. Seda teeb igapäevaselt ka Eesti Evangeelne Luterlik Kirik (EELK). Olgu meie ümber rahu või rahutus.

Eesti luterlikes kogudustes viiakse aastast läbi keskmiselt 13 800 jumalateenistust. See tähendab 1150 jumalateenistust kuus ja 290 teenistust nädalas. Veebis kantak-

se igal pühapäeval ja kirikupühal üle keskmiselt 15 koguduse jumalateenistused, millel saab osaleda kõikjal üle maailma. Aastas osaleb kõikides meie kiriku erinevatel sündmustel keskmiselt 685 000–700 000 inimest.

EELK teenistuses on 245 vaimulikku, kellest 52 ehk 21% on naised. Kogudustes Eestimaal teenib 135 vaimulikku, 17 vaimulikku teenib rahvusaaslasi diasporaakogudustes välismaal...

EELK kogudustes tegutseb 112 muusikakollektiivi ja kirikutes toimub aastas keskmiselt 1500 kontserti. Kui lähtuda Statistikaameti andmetest, siis Eestis 2022. aastal toimunud 3288 kontserdist ligi pooled pidid toimuma luteri kirikutes. Eesti Evangeelne Luterlik Kirik ja Eesti Kontsert on kontserdiagentuuridena võrreldava suuruse ja tegevusulatusga üksused.

Luteri kirikus ristitakse aastas keskmiselt 1100 ja leeritakse 850 inimest, laulatatakse 250 paari ja maetakse ligi 3000 inimest. Koguduste lastetöös osaleb regulaarselt 1300 last, töösse noortega on kaastatud umbes 250 noort.

Kirik kristliku rahvahariduse lipulaevana

Ajalooliselt on luteri kiriku tegevus olnud alati seotud rahvahariduse ja kasvatustööga. Nõnda ka praegu. Meie kogudustel on lastepäevahoiud Viljandis ja Tallinnas; lasteaiad Tartus, Põlvas ja Tallinnas; üldhariduslikud erakoolid Tallinnas (Tallinna Toomkool, asutaja Tallinna Piiskoplik Toomkogudus; Kaarli Kool, asutaja Tallinna Toompea Kaarli kogudus), Tartus (Tartu Luterlik Peetri kool, asutajad Tartu Peet-

ri kogudusega seotud inimesed) ja Põlvas (Jakobi Kool, asutaja Põlva Maarja kogudus). Luterliku gümnaasiumihariduse omandamiseks on loodud võimalus Tallinnas, bakalaureuse- ja magistritasemel kõrgharidust saab omandada pealinnas Usuteaduse Instituudis ning sama kõrgkooli osakonnana tegutsevas Tartu Teoloogia Akadeemias Tartus.

Eesti kristlased tunnevad muret, et Eesti viiesajast munitisipaal- ja riigikoolis ei ole erinevalt enamikust Euroopa riikidest võimalik endiselt omandada religioonialaseid üldteadmisi. Usundiõpetus on muudetud osaliselt kättesaadavaks vaid 14% meie koolidest ja sealgi peamiselt vaid väiksele osale seda valikainet õppivatele õpilastele gümnaasiumiastmes. Põhihariduse osaks on usu- ja usundite-

alased teadmised vaid kristlikes erakoolides, kus käesoleval aastal õpib kokku 2700 õpilast. Neist 850 ehk ligi kolmandik luterlikes koolides.

Abistamine ühendab

Kiriku tegevus on alati avalik, samas nähtamatu. Jumala sõna kuulutatakse avalikult, kuid heategevust ei rutata Piiblist lähtuvalt reklaamima. Kiriku ülesanne on alati märgata ülekohtu ohvreid ja pöörata oma tähelepanu neile, kes enim kannatavad ja abi vajavad. Abivajajatele keskendumine ühendab inimesi rohkem kui miski muu. See paneb ühiselt tegutsema. Samal ajal, süüdlaste otsimine lahutab, sunnib üksteisest eemalduma ja viib külma ignorantsuseni...

Algus lk 3

Rõõmustav on tõdeda, et viimastel aastatel on eestlaste valmisolek ja tahe hea tegemiseks oluliselt kasvanud. Ka annetatud rahasummad kasvavad. 2022. aastal kogusid EELK kogudused annetustena kokku 4,17 miljonit eurot...

Oluline on siinjuures nime-tada, et kogudustele kuuluvate sakraalhoonete ja teiste ajalooliste mälestiste renoveerimiseks kulutati eelmisel aastal 4,76 miljonit eurot. Kui kogu see raha oleks suunatud kiriku põhitegevuse toetuseks, sealhulgas sotsiaal-, diakoonia-, ühiskonna- ja armastusetööks, võiks südametunnistus rahul olla. Täna tegelevad kogudused mitte peamiselt usu-, hooldekande-, ja armastusetööga, vaid restaureerimistöödega.

Täna siinjuures ettevõtjaid, kes on avanud oma südame ja rahakukrud kirikuhoonete restaureerimise toetamiseks mitmel pool Eestis. Sellega näidatakse suurepäraselt eeskujutähtsust riigile, kuid ka teistele ettevõtjatele. EELK Toetusfond, ehk Kirikufond, on kogunud viimastel aastatel sadu tuhandeid eurosid selleks, et toetada arhitektuursete maamärkide restaureerimist. Ettevõtjate annetused on jõudnud lisaks Tallinna Toomkirikule veel Kärkla, Pärnu Eliisabeti, Sangaste, Nissi, Muhu, Tartu Maarja, Rannu, Käina, Käsmu, Puhja, Harju-Madise, Paldiski, Jõhvi ja Narva Aleksandri kirikuteni. Selle aasta jõulukampaaniaga toetavad ettevõtjad Viljandi Jaani kiriku remonti. Ettevõtjad on lahkend jagama õnnistust, mida ise on kogunud ka teistega. Ühe Aafrikast

pärit kõnekäanu kohaselt tuleb enne, kui midagi kellelgi vastu saad võtta, käes olevad asjad kellelegi teisele ära anda. Nõnda algab saamine andmisest!

Eesti keel ja meel vajab toetust nii läänes kui idas

EELK on ülemaailmne kirik. Lisaks 169 kogudusele Eestis, on meil paarkümne kogudusega võrgustik mitmel mandril. EELK kogudused paiknevad Austraalias, Ameerikas, Kanadas, Inglismaal, Saksamaal, Rootsis, Soomes, Leedus, Lätis ja Venemaal. Kõikjal hoolitseme rahvuskaaslaste emakeelse vaimuliku teenimise eest. Eestikeelsed kogudused kahanevad, kuid vajavad jätkuvat hoolt ja tähelepanu...

Leppisime kokku Venemaal tegutseva Ingeri Evangeelse Lu-

terliku Kirikuga, et lisame juba varem nendega sõlmitud lepingule sätteid, millega Ingerimaa kirik lubab tagada Peterburi Jaani koguduses ja kirikus eesti keele ja kultuuri säilimise. Selleks jätkatakse igakuiste eestikeelsete jumalateenistustega, pühapäevakooli tundidega, eesti keele kursuse ja eesti keele klubi tegevusega. Samuti kohustub Ingeri kirik hoidma kirikus jätkuvalt nähtaval eestlaste ajalugu ja pärandit tutvustavaid esemeid ja mälestustahvleid ning kasutama eestlaste üritustel Eesti rahvus- ja riigilippu. Peterburi Eesti Kultuuriselts ja Jaani Kiriku Fond peavad saama jätkata oma tegevust Peterburi Jaani kirikus.

Kirik inimeste kõrval

Kirik ülesanne on olla inimeste kõrval ka selles veidraks muu-

tunud programmeeritud masinavärgis – aidata inimestel sündida, koos nendega elada ja hingata ning lõpuks, aja täis saades, juhatada inimesed väarikalt igavikku, kus ootab neid Kuningas Kristus. Just rahu ja armastuse külvajatena tegutsedes saabub meile ka uus aasta rahuaastana. Advendi- ja jõuluaeg aitab meil selleks oma hingekeeled hääle seada.

Mõeldes Jõululapsele, kes rahunusse maailma sündides tõi kaasa rahu ja rõõmu, soovin, et selle aasta jõulude ajal laskuks sõjakära asemele vaikus ja rahu ning kodusel Eestimaalgi lõpeks vaen ja riid.

Õnnistatud adventiaja algust ja rahulikke jõuluootust!

Õnnitleme ajalehe „Eesti Kirik“ toimetust juubeli puhul!

Peterburi Teataja ja Peterburi eesti kogukond

Kiriflitud teated

Peterburi Jaani koguduse jumalateenistused toimuvad igal pühapäeval Peterburi Jaani kirikus (ul. Dekabristov, 54a) algusega kell 13.30.

Jumalateenistused peab pastor Konstantin Subbotin (vene keeles). Orelimängijad – Sergei Varšavski, Anton Tšernjaev.

01.04. Sergei Varšavki

02.04. Ülle Figlovskaja

28.04. Sofia Zajkina

04.06. Renata Link

15.09. Natalja Platonova

23.09. Tatjana Abramidze

08.10. Hille Tobolkina

23.11. Galina Ermakova

27.11. Dmitri Ermakov

Peterburi Eesti Kultuuriselts teatab sügava kurbusega oma liikme

Eleonora Javorskaja

surmast ja avaldavad siirast kaastunnet lahkunute omastele

VÄLISMINISTEERIUM

KÜSK

Kodanikuühiskonna Sihtkapital

Väljaandja Peterburi Jaani Kiriku Fond

Täname abi ja toetuse eest SA Kodanikuühiskonna Sihtkapitali